

§Pudasjärven kaupungin
Tarkastuslautakunta
2013-2016

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2014

Pudasjärven valtuustolle

1. TARKASTUSTOIMI

Tarkastustoiminta käsittää kunnan hallinnon ja talouden valvonnan, ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat valvontajärjestelmän. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäisen valvonnan järjestämistä varten kaupunginhallitus on antanut sisäisen valvonnan ohjeet päätöksellään päävastuualueiden ja toiminta-alojen noudatettavaksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään kuntalain 71 ja 75 §:ssä sekä tarkastussäännön 4 §:ssä. Keskeistä tarkastuslautakunnan työssä on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti. Kuntalain muutos vuonna 2006 edellyttää, että ”jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä” (71 § mom. 3)

Lisäksi on huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Pudasjärven kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2013-2016 valitsema tarkastuslautakunta:

jäsen

Heikkilä Juha, puheenjohtaja
Pohjanvesi Päivi, varapuheenjohtaja
Hiltula Hannu
Komulainen Erja
Ollila Alpo
Vainio Taina

henkilökohtainen varajäsen

Juusola Kimmo
Tiainen Riitta
Määttä Marjukka
Ahonen Eija
Miettinen Toivo
Särkelä Sauli

Esteellisyyskysien toteaminen

Tarkastuslautakunta on käsitellyt tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyyssasiaa kokouksessaan 13.2.2013 § 16 ja todennut, että tarkastuslautakunnan jäsenen on perusteltua ilmoittaa tiedossaan olevat ns. pysyvät esteellisyydet tässä vaiheessa. Mahdolli-

sista asiakohteisista esteellisyyksistä lautakunnan jäsenen tulee ilmoittaa välittömästi sellaisen ilmetessä.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet v. 2014 seuraavaan koulutukseen: Aluekoulutuskeskus Tarkastuslautakuntien koulutuspäivä Oulussa 5.11.2014. Kouluttajana toimi Asko Vanhatupa BDO Auditor Oy:stä.

Lisäksi tilintarkastaja on luennoinut ajankohtaisista kysymyksistä.

Tarkastuslautakunta tutustui palvelukoti Yläkartanoon 16.6.2014.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHTT Paula Hellén-Toivanen.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

a) Strategiset tavoitteet

Visio: Pudasjärvi on luontaisista voimavaroista elävä ja vahvistuva, alueellisesti vaikuttava maaseutukaupunki. Toimintaa ohjaavat arvot ovat uusi, ennakkoluuloton ja elinvoimainen Pudasjärvi ja arvoista johdettuja tavoitteita on käytetty suunnitelmien pohjana ja ohjaavana tekijänä päätöksenteossa.

Strategian jalkauttamisessa on onnistuttu hyvin esim. arvojen uusi ja ennakkoluuloton osalta. Pudasjärvi on saanut paljon ja laajaa positiivista huomiota rohkeilla ja ennakkoluulottomilla ratkaisuillaan koulurakentamisen rahoittamisessa ja toteuttamisessa elinkaarimallilla sekä tietoliikenneyhteyksien rakentamisessa. Hirsirakentaminen ja valokuituhanke ovat tuoneet elinvoimaa Pudasjärvelle. Kaupunki on omalla esimerkillään vaikuttanut julkisen hirsirakentamisen lisääntymiseen.

b) Toiminnalliset tavoitteet

-Kunta:

Opetus on pystytty turvaamaan haasteellisista olosuhteista huolimatta. Päteviä opettajia ollut hyvin saatavilla ja koulukuljetukset ovat toimineet hyvin. Aittojärven koulun tilanne on opettajavaihdoksista ym. johtuen hankala. Osa vanhemmista on ilmaissut halukkuutta lasten siirtymisestä Kurenalan kouluille.

Kehittämistoimi on järjestänyt lähiruokaan liittyviä tapahtumia ja uusia hankkeita on valmisteltu.

Hankekauden vaihtuminen ja varsinaisen kehittämisjohtajan puuttuminen vaikuttivat negatiivisesti kehittämistoimeen.

Työllistämissuunnitelma laadittiin ja hyväksyttiin valtuustossa, valmistauduttiin tulevaan lakimuutokseen ja kunnan kasvavaan vastuuseen työllisyydenhoidosta. Kaupungille palkattiin määräaikainen ulkopuolinen erityisasiantuntija ja toimia tehostettiin,

mm. perustettiin foorumeita joista työntajat ja -hakijat saavat palveluita. Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksu saatiin puolitettua edellisvuoteen verrattuna. Uusia yrityksiä tai pysyviä työpaikkoja ei kuitenkaan juurikaan ole syntynyt. Tarkastuslautakunta kaipa arviota toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

Työpaikkojen luominen ja uusien asukkaiden saaminen ovat olleet tavoitteena, mutta työttömyysaste on pysynyt korkeana ja kaupungin asukasmäärä vähentynyt 135 henkilöllä. Maahanmuuttajia tuli Pudasjärvelle 71 henkeä. Pudasjärveltä muutti pois 196 henkeä.

Jätehuolto: Tavoite kaikkien kiinteistöjen saamisesta jätehuollon piiriin ei ole toteutunut, vaan edelleen on sekä pysyvän asumisen ja vapaa-ajan kiinteistöjä, jotka eivät kuulu jätehuoltoon.

Kiinteistömassaa on edelleen paljon. Poistettavien kiinteistöjen alaskirjaukset rasittavat teknistä tointa ja kaupungin taloutta. Myöskään neliöpohjaisten vuokrien vuokrausteita ei ole valmisteltu.

Maaseutupoliittisen toimenpideohjelman mukaisen puhelinliikenteen varmistamisessa ei ole onnistuttu – edelleen on alueita, joissa puhelinyhteydet eivät toimi.

-Kuntakonserni:

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arvioiminen on hankalaa, koska mittareita ei ole.

Syötteen vesi- ja viemärlaitokseen on palkattu työntekijä, jonka työpanosta hyödynnetään myös mm. lämpölaitoksessa. Laskutusta ollaan yhdenmukaistamassa.

c) Taloudelliset tavoitteet

- Kunta:

Uhkakuvista ja väestön vähenemisestä huolimatta verotulot ja valtio-osuudet ovat kehittyneet positiivisesti ja tilikauden tulos on ollut ylijäämäinen. Hallintokunnat ovat pysyneet hyvin budjetissa, myös haasteellinen sivistystoimi.

Investoinnit eivät ole toteutuneet suunnitellusti.

Verotulot ovat olleet Pudasjärvellä 2690€/asukas, valtionosuuksia on saatu 4548€/asukas (Kuntaliiton tilinpäätösarvion mukaan Pohjois-Pohjanmaan vastaavat luvut ovat verotulot 3365€/asukas ja valtionosuudet 1961€/asukas).

Kunnan lainamäärä on 2521€/asukas (Pohjois-Pohjanmaa 3294€/asukas).

Vuosikate/asukas on ollut 613€ (Pohjois-Pohjanmaa 403€/asukas).

-Kuntakonserni:

Konsernitilinpäätös on ollut ylijäämäinen.

Konsernivelka on kasvanut, mikä johtuu Kairan Kuitu Oy:n ja Pudasjärven Kyläverkot Oy:n investoinneista. Konsernivelka on 4622€/asukas.

UH PM

4. RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA

Kuntalaki velvoittaa kunnan järjestämään kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan sekä raportoimaan niiden tuloksellisuudesta. Valtuusto on hyväksynyt 10.2.2014 Pudasjärven kaupungin ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja hallitus 13.5.2014 ohjeistuksen. Sisäisen valvonnan toimivuudesta vastaa kaupunginhallitus ja toteuttamis- ja valvontavastuu on kaupunginjohtajalla. Tulosalueiden johdon vastuulla on sisäisen valvonnan järjestäminen henkilö- ja omaisuusvahinkoriskien osalta.

-Kunta:

Uudet johtosäännöt ovat valmisteilla. Merkittävimmät riskit on arvioitu kuntatasolla. Kaupungilla on kattava vakuutusturva riskien realisoitumisen varalta.

Sähkönsiirron ja puhelin- ja tietoliikenneyhteyksien häiriöihin kaupungin alueella ei ole varauduttu riittävästi. Tarkastuslautakunnan mielestä kaupungin tulee käyttää edunvalvontaa toimintavarmuuden parantamiseksi.

-Kuntakonserni:

Konserniohjesääntö on vuodelta 2007, sääntö on syytä ajantasaistaa. Pudasjärven Vuokratalot Oy on suorittanut riskienhallinta-arvioinnin, muilla tytäryhtiöillä ei ole mainintaa riskienhallinta-arviosta. Tarkastuslautakunta toivoo, että kaikki yhtiöt laativat käytännön toteutukseen johtavan riskienhallintasuunnitelman.

5. YHTEISTOIMINTA

Oulunkaari: Vanhuspalvelussa eri yksiköiden hoivaluokitukset ovat sekavia, esim. kotihoiton yksikkö, tuetun palveluasumisen yksikkö, tehostetun palveluasumisen yksikkö, vuorohoitoyksikkö ja hoivayksikkö. Käytännössä näyttää siltä, että asiakkaat ovat kaikissa yksiköissä lähes yhtä vaativaa hoitoa tarvitsevia. Hoitajamitoitus näyttää olevan laadittu yksikön nimikkeen mukaan, ei sen mukaan kuinka paljon hoitoa asukkaat tarvitsevat. Avoyksiköihin on sijoitettu sellaisia asukkaita, joiden hoivantarve edellyttää raskaampaa hoitoa. Muutoin Oulunkaaren toiminnoista ei ole tullut negatiivista palautetta.

Lomitustoimesta vastaa Muhoksen kunta.

Maaseututoimesta vastaa Oulun kaupunki, maaseutuelinkeinojen kehittäminen taas kuuluu Pudasjärven kaupungin kehittämistoimelle. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että maaseutuelinkeinojen kehittämiseen varatuista rahoista suuri osa oli jäänyt käyttämättä.

Ympäristö- ja eläinlääkintäpalveluissa isäntäkuntana on Pudasjärvi.

6. HENKILÖSTÖRAPORTTI

31.12.2014 henkilöstöä on ollut yhteensä 395, joista vakinaisia 245, määräaikaisia 128 ja työllistettyjä 22. Henkilöstömäärä on lisääntynyt edellisvuodesta 20:llä. Lisäys johtuu enimmäkseen sivutoimisten tuntiopettajien määrän lisääntymisestä. Henkilökunta

on keskimäärin hieman valtakunnan keskimääräistä ikätasoa vanhempaa (vakinaisen henkilökunnan keski-ikä 49,5 vuotta, valtakunnallinen kunta-alalla työskentelevien keski-ikä 45,7 vuotta). Seuraavien 10 vuoden aikana on arvion mukaan jäämässä eläkkeelle 120 vakinaista henkilöä.

Henkilöstön koulutukseen on panostettu tilinpäätöstietojen mukaan hyvin, lisäksi tuetaan omaehtoista kouluttautumista.

Työntekijäkohtaisessa sairauslomapäivien määrässä ei ole tapahtunut olennaista muutosta edellisvuoteen verrattuna (v. 2014 16,20 pv, v. 2013 15,82 pv), pitkien sairauslomien määrä on kasvanut hieman. Noin 44 % työntekijöistä ei ole ollut yhtään päivää sairauslomalla.

Pudasjärven kaupungin työterveyshuollon palvelut tuotettiin Oulunkaaren toimesta. Sekä työterveyshoitaja- että työterveyslääkärikäynnit ovat vähentyneet huomattavasti edellisvuodesta, mikä voi johtua osittain työterveyshuollon resurssipulasta.

Pudasjärven kaupungissa toimii henkilöstötoimikunta henkilöstön ja työnantajan välisenä yhteistyöelimenä. Työsuojeluasioista vastaa työsuojelupäällikkö. Lisäksi henkilöstön hyvinvointia tuetaan. Sportti-passin, työhyvinvointipäivien, lounassetelin ym. avulla, joiden käyttö on ilahduttavasti lisääntynyt edellisvuodesta.

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää henkilöstöä rakentavasta suhtautumisesta sopeuttamistoimiin.

7. TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Talouden tasapainottamistoimenpiteitä on jatkettu kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti. Uuden toiminnan kehittämisohjelman käyttöönotto on siirtynyt vuodelle 2015.

Tarkastuslautakunnan mielestä kaupungin taloutta on hoidettu jämakästi.

8. ARVIO EDELLISTEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN SUOSITUSTEN TOTEUTUMISESTA

Tarkastuslautakunnan on edellisessä arviointikertomuksessa suosittanut: Henkilöstön ohuuden aiheuttamiin riskeihin ja työpaineeseen tulee kiinnittää huomiota, varamiesjärjestelmää on kehitettävä. Valtuusto käy keskustelun siitä, voiko osan iltakokouksista siirtää päivällä pidettäväksi henkilöstön jaksamisen vuoksi. Valtuuston olisi syytä käydä keskusteluja valiokuntien toimintasäännöistä, toimintatavasta ja hallintomallin jatkosta kiireellisesti vuoden 2014 aikana.

Valtuustossa käytiin keskustelu valiokuntatyöskentelyn kehittämistarpeista ja toimintamallin muutoksista.

Organisaation ohuuden aiheuttamiin riskeihin on kiinnitetty huomiota, mutta edelleen asiassa on kehittämistä.

Kokouskäytäntöjä on muutettu siten, että osa kokouksista on pidetty päivällä. Erityisesti kokousten kesto on kiinnitetty huomiota. Tämä edellyttää luottamushenkilöiltä hyvää valmistautumista käsiteltäviin asioihin.

9. MUUT HAVAINNOT

Tarkastuslautakunnan mielestä talousarvio ja toimintakertomus pitää saada vertailukelpoisiksi ja sisältö sekä esittämistapa yhtenäiseksi niin, että tavoitteiden toteutumista voidaan arvioida helpommin. Tällä hetkellä sekä kaupungin että tytäryhtiöiden osalta talousarvion ja toimintakertomuksen esittämistavat eivät ole yhdenmukaiset. Positiivista toimintakertomuksessa on se, että numeraaliset tiedot ja tunnusluvut on avattu sanallisesti, mikä tekee ymmärtämisen helpommaksi. Toimintakertomuksen viimeisteilyyn tulee jättää aikaa virheellisten tai vanhojen tietojen välttämiseksi.

Viime vuosi oli poikkeuksellinen useiden merkittävien virkavalintojen suhteen. Kaupungille valittiin:

- kaupunginjohtaja
- kehittämisjohtaja
- ruokapalvelupäällikkö
- Vuokratalot Oy:n toimitusjohtaja
- ympäristöjohtaja
- kirjastonjohtaja

Valiokuntatyöskentelyssä on edelleen kehitettävää. Tarkastuslautakunnan mielestä valiokuntien käsittelemät asiat eivät ole edenneet päätöksenteossa siten kuin on edellytetty.

Tarkastuslautakunta tiedustelee, missä näkyy osallistuva budjetointi.

10. YHTEENVETO/KOKONAISARVIO

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toiminnot on pystytty sopeuttamaan paremmin valitseviin olosuhteisiin kuin edellisinä vuosina. Valituksia ja negatiivista palautetta ei ole tullut niin paljoa kuin aikaisemmin. Peruspalvelut on voitu turvata kaikille ja talous on kyetty pitämään tasapainossa.

Vuonna 2014 aloitettiin Pudasjärven historian suurin rakennushanke, hirsikoulukampuksen rakentaminen. Hanke on jo vaikuttanut positiivisesti Pudasjärven elinkeinoelämään ja imagoon ja rakennuksen valmistuttua vanhojen koulujen sisäilmaongelmien sekä väistötiloihin ja poikkeuksellisiin koulukuljetuksiin liittyvät ongelmat poistuvat.

Tulopohja (verotulot ja valtionosuudet) ei tule kasvamaan, joten toimintaa pitää sopeuttaa.

11. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYKSET VALTUUSTOLLE

Konserniohje on vuodelta 2007 ja se pitää saattaa ajan tasalle.

Projektiohje on niin ikään vuodelta 2007, sitäkin on syytä päivittää. Uudet ohjelmakaudet ovat alkaneet ja uusia hankkeita tulee, minkä takia ohjeiden päivittäminen on tärkeää.

Kiinteistömassoista luopumisesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista ja alaskirjauksista tulee laatia aikataulutettu ja käyttökelpoinen ohjelma.

Neliöpohjaisiin vuokriin siirtyminen on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan.

Tarkastuslautakunta kiittää henkilöstöä ja luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä.

Pudasjärvellä 27. päivänä toukokuuta 2015

Juha Heikkilä
puheenjohtaja

Päivi Pohjanvesi
varapuheenjohtaja

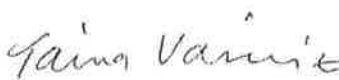
Hannu Hiltula

Erja Komulainen

Alpo Ollila

Taina Vainio

